

Valtuustoaloite Lieksan kaupungin ilmasto-ohjelman laatimisesta

Kaupunginvaltuusto 27.09.2021

Valmistelija

Hallintojohtaja

”Lieksan kaupunki antoi lausunnon Pohjois-Karjalan Ilmasto- ja energiaohjelmasta 7.12.2020. Lausunto on perusteltu.

Toimintaympäristö muuttuu hyvin nopeasti ja vaatimukset ilmastomuutoksen hidastamiseksi tehtävistä toimenpiteistä saavat entistä enemmän painoarvoa. Konkreettisia toimenpiteitä on kaikilla tasoilla kyettävä tekemään, myös paikallisesti.

Lieksan kaupunginvaltuuston SDP-ryhmä esittää, että jo käynnistyneessä kaupungin strategian päivityksessä ja erityisesti uuden strategian laadinnassa ilmastomuutoksen hidastamiseen ja torjuntaan liittyviin kysymyksiin paneuduttaisiin vakavasti ja haettaisiin konkreettisia, paikallisia toimenpiteitä. Tarkastelun tuloksena tulisi laatia erillinen Lieksan kaupungin ilmasto-ohjelma.”

Lieksa 27.9.2021

Lieksan kaupunginvaltuuston SDP-ryhmä

Pj. Eero Kärkkäinen, vpj. Tarja Kärkkäinen, Pertti Turunen, Sari Kangas, Maija Kaverinen, Seppo Tossavainen, Jouni Karppinen, Solja Törnqvist, Matti Taponen

Päätös

Kaupunginvaltuusto lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 24.10.2022 § 318
761/00.02.00.03/2021

Valmistelija

Kaupunginjohtaja

Ilmastonmuutos kaupungin strategian taustailmiönä

Lieksan kaupungin strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 20.6. 2022. Strategian toimintaympäristöanalyysissä ilmastonmuutos ja siihen merkittäviltä osin liittyvä monimuotoisuuden väheneminen tunnistettiin merkittävänä tulevaisuuteen vaikuttavina megatrendeinä. Megatrendi vaikuttaa Lieksan kaupungin toimintaympäristöön maailmanlaajuisesti, kansallisesti ja paikallisesti. Tämän takia ilmastonmuutos oli keskeinen strategian sisältöön ja siitä laadittuun toimenpideohjelmaan vaikuttanut asia. Strategian painopistealueena oleva biotalouden kehittäminen erityisesti vaikuttaa fossiilisten polttoaineiden käyttöä vähentävästi, kun biomassasta jalostetuilla tuotteilla korvataan fossiilisista polttoaineista tehtyjä tuotteita.

Toimitilojen hiilidioksidipäästöjä alentavat toimenpiteet

Lieksan kaupunki on tehnyt vuosia systemaattista työtä hiilidioksidi- ja metaanipäästöjen vähentämiseksi. Osana tätä työtä kaupunki on liittynyt niin sanottuun Hinku-kuntaverkostoon. Tästä aktiivisesta ja tuloksellisesta

työstä kohti hiilineutraalia kuntaa Lieksan kaupunki sai vuonna 2016 Pohjois-Karjalan maakunnallisen ympäristöpalkinnon Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta.

Osana ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävää työtä Lieksan kaupunki on luopunut lähes kokonaan öljylämmityksestä ja korvannut sen muilla kestäväillä energiamuodoilla. Kiinteistöjen peruskorjauksissa ja uudisrakentamisissa on tehostettu energiatehokkuutta ja pyritty lämmitysenergian kestäväen kehityksen mukaiseen tuotantoon. Uudisrakennuskohteet kuten Brahea-koulukampus rakennettiin puusta samoin kuin tuleva sosiaali- ja terveystalokeskus hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi ja hiilinielujen kasvattamiseksi. Säätilan muutosta ennakoivien lämmitysjärjestelmien käyttöön ottamista valmistellaan Lieksan kaupungintalon, Lieksan Keskuskoulun ja Lieksan kirjaston kiinteistöihin.

Lieksan Kiinteistöt Oy tutkii Lieksan kaupungin toimeksiannosta Kolin koulun lämmöntuotannon vaihtamista öljylämmityksestä maalämmölle. Tulevaisuuden konkreettisia toimenpiteitä Lieksan kaupungilla on autojen sähkölatausmahdollisuuden edistäminen yhteistyössä yritystoimijoiden kanssa myös Lieksan kaupungin omistamissa kiinteistöissä. Lisäksi esimerkiksi aurinkolämmön hyödyntämismahdollisuuksia tutkitaan osana kiinteistöjen uudisrakentamista ja peruskorjausta.

Kaupungin liikelaitosten ja tuloyksiköiden toimenpiteet hiilidioksidipäästöjen alentamiseksi

Lieksan kaupungin vesihuoltoliikelaitos on tehnyt Pielisen Bio Oy:n kanssa esisopimuksen jätevesilietteen toimittamisesta perustettavalle biokaasulaitokselle, josta saatua biokaasuenergiaa käytetään Kerantien alueen yritysten tuotantoon. Samalla vesihuoltoliikelaitos luopuu jätevesilietteen kompostoinnista Hevosvaarassa. Kokonaisuutena arvioiden jätevesilietteen käsittelyn hiilidioksidipäästöt alenevat merkittävästi.

Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitos uusii järjestelmällisesti katuvalaistuksia, joiden yhteydessä vaihdetaan lamput vähäenergiisiin led-lamppuihin. Lieksan kaupungin liikuntatoimi vaihtaa liikuntareittien valaistusten peruskorjausten yhteydessä lamput vähäenergiisiin led-lamppuihin. Seuraavana kohteena vuorossa on Timitran alueen valaistuksen uusiminen.

Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitos päivittää kuluvan vuoden aikana metsäsuunnitelmaansa. Osana metsäsuunnitelman päivitystä kartoitetaan Lieksan kaupungin metsien uudistamiseen ja hoitamiseen liittyvät sisällöt. Päivityksen tietojen perusteella tehdään suunnitelma Lieksan kaupungin metsien hoitotoimenpiteistä, jotka johtavat metsien parempaan kasvuun ja siten hiilidioksidin suurempaan sitomiseen.

Lieksan kaupungin ruokahuollon keskeisenä tavoitteena on ruokahävikin vähentäminen. Lisäksi hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen pyritään suosimalla hankinnoissa lähiruokaa ja raaka-ainetarvikkeita.

Osana elinvoiman edistämistä Lieksan kaupunki on edistänyt ilmastonmuutosta hillitsevän yritystoiminnan kehitystä muun muassa Kevätniemen alueella. Elinvoiman kannalta merkittävää on lisäksi Lieksan kaupungin järjestelmällinen työ ja panostukset raideliikenteen

kehittämiseksi ja Joensuusta Lieksan ja Nurmeksen kaupungin kautta Kontiomäkeen ulottuvan rataosuuden sähköistämiseksi.

Ilmastosuunnitelman laatimisen ajoitus ja liittyminen kuntien energiatehokkuussopimukseen

Ilmastosuunnitelman tekemiseen liittyvä hallituksen esitys on tällä hetkellä valmistelussa eduskunnassa. Lieksan kaupungin ei ole tarkoituksenmukaista tällä hetkellä laatia omaa ilmastosuunnitelmaa ennen kuin lainsäädännön sisältö on täsmentynyt. On todennäköistä, että ilmastosuunnitelman tekemiseen velvoittava laki tullaan eduskunnassa hyväksymään, minkä seurauksena kunnille tullaan antamaan sisältö- ja resurssitukea suunnitelmien laatimiseen. Ilmastosuunnitelman laatiminen kannattaa ajoittaa siten, että kyseessä oleva resurssi on tuolloin kaupungin käytettävissä.

Lieksan kaupungin kannalta on tarkoituksenmukaista jatkaa työtä kohti hiilineutraalia kuntaa Hinku-verkostossa. Hinku-verkoston kuuluvana kuntana Lieksan kaupungin on tarkoituksenmukaista liittyä kuntien energiatehokkuussopimukseen. Energiatehokkuussopimukseen liittyminen mahdollistaa valtion tuen energiatehokkuusinvestointeihin, jolloin investointien tekeminen kannattavasti paranee. Tavanomaisiin energiatehokkuutta parantaviin investointeihin tukea on mahdollista saada 20 % ja uuteen tekniikkaan 30 %. Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat olleet merkittävässä roolissa Suomen ilmastopäästöjen vähentämisessä. Energiatehokkuussopimukseen liittyminen lisää kaupungin velvollisuutta raportoida toiminnasta. Toisaalta Lieksan kaupunki on osallistunut aiemmin vuosina 2008-2016 energiatehokkuussopimukseen ja tuolloin saadut kokemukset puoltavat vahvasti energiatehokkuussopimukseen liittymistä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että - Lieksan kaupunki liittyy kuntien energiatehokkuussopimukseen - se hyväksyy edellä esitetyn vastaukseksi valtuustoaloitteeseen Lieksan kaupungin ilmasto-ohjelman laatimisesta.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että - Lieksan kaupunki liittyy kuntien energiatehokkuussopimukseen - se hyväksyy edellä esitetyn vastaukseksi valtuustoaloitteeseen Lieksan kaupungin ilmasto-ohjelman laatimisesta.
Lisätietoja	Kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen, p. 040 1044 001, sähköposti jarkko.maattanen(at)lieksa.fi